

ΜΑΝΧΑΤΑΝ 92 ΔΕΚΑΤΟ ΓΡΑΜΜΑ

Μελίνα μου,

Για τρεις μέρες βρεθήκαμε νοερά στην Ευρώπη. Παρακολουθήσαμε τις αιματηρές συγκρούσεις μεταξύ των εθνοτήτων στην Γιουγκοσλαβία και στην πρώην Σοβιετική Ένωση. Βυθιστήκαμε στα προβλήματα της Πολωνίας, της Ουγγαρίας και της Τσεχοσλοβακίας. Πηραμε μια γευση απο το τι γίνεται σήμερα στην Βουλγαρία και στην Ουγγαρία. Και όλα αυτά μέσα απο την φωνή των λογοτεχνών αυτών των χωρών. Με δυο λόγια ειχαμε την τύχη να παρουμε μέρος σε ένα μοναδικο τριήμερο Συμποσιο που οργάνωσε το Πανεπιστήμιο του New Jersey με τον τιτλο: " Οι διανοούμενοι και οι κοινωνικές αλλαγές στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη.

Όταν πρωτοείδα το προγραμμα του Συμποσίου δεν πιστευα στα ματια μου οτι τσα κορυφαια ονοματα θα μπορούσαν να μαζευτουν μεμιάς. Ανάμεσα τους, τρία βραβεια Νομπελ λογοτεχνίας. Ο Γιοζεφ Μπρότσκη, που πηρε το Νομπελ το 1987, ο Τσιέσλαβ Μίλος που πηρε το Νομπελ το 1980 και ο Σαουλ Μπελλου, το 1976. Οι δυο πρωτοι ειχαν φυγει απο τις χωρες τους, Ρωσια και Πολωνια, γιατι διωχθηκαν για τον ελευθερο τροπο που διατυπωναν τις αποψεις τους. Ακομη, αναμεσα στους ομιλητές ηταν η γνωστη ρωσιδα συγγραφέας Τατιάνα Τολστάγια, εγγονή του Αλεξέη Τολστόη, γνωστη κι αυτή για την τολμηρή της πεννα, η διασημη αγγλιδα συγγραφέας και δοκιμιογράφος Ντορίς Λεσιγκ, ο κορυφαιος Γερμανος ποιητης Χανς Μάγκνους Ερτενσμπεργκερ, ο Βασίλη Αξιωνωφ, γνωστος ρώσος συγγραφέας της εξορίας, η Μπλακα Διμιτροβα, μεγάλη βουλγαρα ποιήτρια, και τώρα αντιπροεδρος της Κυβέρνησης της χώρας της, η κορυφαια αμερικανίδα κριτικος και συγγραφέας Σουζαν Σοντακ, η Εντα Κρισέοβα, πολύ γνωστη συγγραφέας της Τσεχοσλοβακίας και Συμβουλος του προέδρου Χαβελ, ο Τζώρτζ Κονραντ διασημος Ουγγκρος συγγραφέας και πολλοι άλλοι συγγραφεις απο την Ρουμανια, την Τσεχοσλοβακια, την Πολωνια, και άλλες χώρες, κι ακομη, καθηγητές, κριτικοι, δημοσιογράφοι.

Ειναι δύσκολο να περιγράψει κανεις ολες τις λεπτομέρειες του Συμποσίου, αλλα θα μπορούσε κανεις με δυο λογια να πει πως ηταν ποτισμενο με την ανησυχια και την αγωνια για το μέλλον των χωρων αυτων και της διανοησης τους.

Πολύ χαρακτηριστικά, η Μπλακα Διμιτροβα, μιλησε για τον μυθο του Σισυφου, που σπρωχνει την πετρα του προς τον λοφο και αφου ανεβη εκει, αρχιζει να νοσταλγει τον καιρο που έκανε την προσπάθεια. Ολοι μιλησαν για τα προβληματα, για το χάος που επικρατει προς το παρον στις χωρες αυτες, αλλα και για την ελπιδα οτι καποια στιγμή τα προβληματα θα λυθουν και οι λαοι αυτοι θα βρουν τον δρομο τους.

Η μεγάλη αίθουσα του Πανεπιστημίου ήταν κατάμεστη, όχι μόνο καθηγητές, συγγραφείς και ενδιαφερομένους, αλλά και φοιτητές. Μετά το τέλος της κάθε συζήτησης επαιρνε τον λόγο το κοινό, με μικροφωνα που υπήρχαν ανάμεσα τους, και έκανε τις ερωτήσεις ή τις παρατηρήσεις του. Μετά, στο γεύμα, ή στο δείπνο είχαμε την ευκαιρία να μιλήσουμε ιδιαίτερα με τον καθένα από τους ομιλητές, να πάρουμε χειρόγραφα ή βιβλία τους. Οι πιο πολλοί μας ρώτουσαν για την Κύπρο, ήταν κατατοπισμένοι. Ο Γερμανός ποιητής Ερτσενσπεργκερ τονίσει. " Η Κύπρος είναι η τελευταία χώρα στον κόσμο που είναι χωρισμένη. Πρέπει αυτό να το λένε παντού, ότι η δική σας Λευκωσία είναι ένα Βερολίνο με το τείχος του"

Με την ευκαιρία, Μελίνα μου, θα σου μιλήσω και για ένα θεατρικό έργο που είδαμε τελευταία και που είναι η μεγάλη επιτυχία του Μπροντγουαίη αυτή τη στιγμή. Προκειται για το έργο " Ο Θάνατος και η κοπέλα" του χιλιανού συγγραφέα Αριέλ Ντορσμαν, * Παιζουν μόνο τρεις ηθοποιοί, η Γκλέν Γκλόουζ, ο Τζην Χακράν και ο Ρίτσαρντ Ντρεϊφους. Προκειται για ένα συνταρακτικό αντιδικτατορικό έργο. Είχαμε την ευκαιρία να γνωρίσουμε τον συγγραφέα, που μόλις του είπαμε πως είμαστε από την Κύπρο φώναξε. " Εγώ έκανα διαδηλώση για τους αγνοούμενους σας μπροστά στα Ηνωμένα Έθνη. " Αυτή την στιγμή ο Ντορσμαν είναι διασημός, μια και το έργο του ανεβαίνει ταυτόχρονα σε όλα τα θέατρα της Ευρώπης. Μας είπε ότι από την Ελλάδα του το ζήτησαν ήδη πέντε θέατρα.

Πριν λίγες μέρες είδαμε το έργο που πήρε το Όσκαρ ξένης ταινίας, το ιταλικό Μετίτερανεο. Προκειται για μια κωμωδία για μια ομάδα ιταλούς στρατιώτες που φτάνουν τον καιρό του πολέμου στο Καστελλοριζο και εκεί, απομωνομένοι, δέρονται με τους ντοπιούς και ξεχνούν ολότελα τον πόλεμο. Η ταινία είναι γεμάτη αγάπη για την Ελλάδα, την θάλασσα, τον ήλιο, τους ανθρώπους. Θα μπορούσε να ήταν καμωμένη από τον Ελληνικό Οργανισμό Τουρισμού.

Αυτά για την ώρα. Γεια σου.

* Σε ανησυχία Μαρίκ Νίκους.